

17
Jean Dubuffet

k ukojení své nymfomanie, takže její prodejnost nakonec slouží zmnožení a prohloubení její vášně, stejně jako když malíř prodává své obrazy, aby měl na barvy. Jde tedy o prolínání profesionality a vášně, což může vést k tomu, že jedno se přizpůsobuje druhému. Přesto by takový závěr vedl k vážnému zfalšování skutečného smyslu věci; vedl by k neopodstatněnému zmatku mezi prvky zdánlivě podobnými, ale původně vzešlymi z operací s opačnými znaménky, jako když někdo prohlašuje, že mezi poloplnou a poloprázdnou lahví není žádný rozdíl. Poloplná láhev patří do řádu lahví plných, poloprázdná do řádu *opačného*.

Musíme si dávat pozor na množství. Špetka tymiánu dodá králičímu frikassé tu správnou chuť, příliš mnoho tymiánu jej učiní nepoživatelným. V mnoha případech převrací změna kvantity znaménka, dovádí věci k jejich opaku. Často ztrácíme ze zřetele, že pojmy, které ustavují škálu myšlení, jsou závislé na určité kvantitě; pokud se tato kvantita změní, je daný pojem nahrazen jiným, z jiného rejstříku, z jiné série. Příliš pruderie vede k přehnané stydlivosti; trocha nevázanosti dodává člověku roztomilosti, příliš mnoho nevázanosti z něj

činí ničemu. Trocha informovanosti, náhodné setkání s uměleckou produkcí bezpochyby posilují tvořivost ducha. Přílišná informovanost, přílišné zanícení pro umělecké výtvořiny ducha sterilizují.

Umělecké dílo se musí, chce-li vyvolat silnou náklonnost, odít do hávu výjimečnosti; výjimečnost zvyšuje jeho cenu. Ti, kteří je obdivují, chtějí být také výjimeční, a právě výjimečný charakter jejich náklonnosti k určitému dílu posiluje tuto náklonnost. Pokud ovšem ve své horlivosti vybědnou širší publikum k následování, a to úspěšně, co se stane s tímto výjimečným charakterem? Věci získávají hodnotu tím, že jsou vzácné; svým zmnožením ji ztrácejí. Kdyby někdo našel způsob, jak obohatit prostý lid tím, že by nabídl každé dívce smaragdový náhrdelník, dosáhl by pouze stavu, kdy by smaragdy ztratily jakoukoli cenu a žádné děvče by je nechtělo.

Vládne zcela naivní představa, že těch pár ubohých faktů a něco málo ubohých děl, která se nám dochovala z minulosti, jsou nutně to nejlepší a nejvýznamnější z myšlení té které epochy. Až do naší doby přetrvávala tato díla jen proto, že byla vybrána